

УДК 629.331:005.932

Майорова І.М. докт. екон. наук, проф., А.О. Дрогало

Державний вищий навчальний заклад «Приазовський державний технічний університет», Україна

РЕСУРСОЗБЕРІГАЮЧІ ТЕХНОЛОГІЇ НА АВТОМОБІЛЬНОМУ ТРАНСПОРТІ

I.N. Mayorova Dr., Prof, A.A. Drogalo

RESOURCE – SAVING TECHNOLOGY ON THE ROAD TRANSPORT

Ресурсозбереження поєднує два поняття. Перше поняття становлять ресурси як явище, а друге — збереження як процес стосовно цього явища. «Ресурси» — слово латинського походження. Під ресурсами розуміють матеріальні засоби, резерви, цінності, гроші і все інше, що може бути використано в разі необхідності. Практично поняття ресурсів включає всі засоби, якими доводиться користуватися в умовах автотранспортного підприємства. Зокрема, до ресурсів належать автомобілі, приміщення для їхнього обслуговування і ремонту, все технологічне та діагностичне обладнання, запасні частини та матеріали, інструмент, паливо тощо. Кожний із видів ресурсів має свої певні властивості, характеристики, завдяки яким визначається їхня придатність до використання у виробничому процесі.[1]

За цими властивостями та характеристиками робиться висновок про перевагу одного виду ресурсів над іншим. Необхідно зазначити, що властивості та характеристики для переважної більшості ресурсів визначаються внаслідок цілеспрямованого впливу людини на них іншими засобами праці.

Уся різноманітність ресурсів поділяється на два види: природні та економічні. Природні ресурси сформовані і формуються за рахунок природного процесу розвитку, а економічні ресурси створюються переважно працею людей унаслідок дії над природними або ж економічними, якщо мова йде про інший ступінь економічних ресурсів. Усередині природної класифікації існують різні види ресурсів. Серед них можна назвати воду, сонячну енергію, землю та ін. А всередині економічних ресурсів також розрізняють різні види. До них належать ресурси матеріальні, трудові та фінансові. Більшість природних ресурсів слугує джерелами сировини для одержання, зокрема, матеріальних ресурсів.[1]

Поняття збереження поєднує в собі комплекс дій різного змісту, метою яких є забезпечення раціонального використання ресурсів. Тут можна виділити два напрями збереження. Перший пов'язаний зі збереженням ресурсів, які не беруть участі у виробничих процесах, а другий — коли ресурси задіяні у виробництві. Прикладом першого може бути невведення в експлуатацію нових автомобілів, які прибули на автопідприємства. Зміст дії зі збереження нових автомобілів буде визначатись часом невведення їх в експлуатацію. Нетривале невведення не буде вимагати вжиття спеціальних заходів зі збереження засобів рухомого складу. І, навпаки, тривале невведення буде вимагати виконання спеціальних дій щодо збереження транспортних засобів до введення їх в експлуатацію.[1]

Не менш важливою проблемою ресурсозбереження є вирішення питань збереження ресурсів у сфері їх використання у виробництві. Як правило, тут процеси ресурсозбереження протікають динамічно і є ресурсомісткими. Вирішення незначних питань на невеликому етапі такого динамічного процесу приносить відчутний кінцевий результат. На кінцевий результат збереження ресурсів впливають багато факторів, які можуть бути згруповані на організаційні, економічні, технічні та інші. Діють вони

переважно комплексно, ступінь їх впливу не постійний, а залежить від умов вирішення питань ресурсозбереження.[2,с. 12]

Ресурсозбереження при проведенні технічного обслуговування (ТО) і ремонту автотранспортних засобів являє собою систему технічних, організаційних, нормативно-правових і економічних заходів, спрямованих на раціональне використання всіх видів ресурсів при здійсненні технологічних процесів у виробництві.[2, с.8]

Відносно високі ціни на паливо, різке зростання собівартості транспортної роботи призводить до зниження попиту на транспортні засоби. Цілком зрозумілим є зусилля власників транспортних засобів і технічних служб, спрямовані на досягнення найменших витрат палива. Шляхи досягнення цієї мети можуть бути різними. Перш за все це можна досягти залученням до роботи транспортних засобів, які за своїми конструктивними характеристиками в порівнянні з іншими типами транспортних засобів здатні забезпечити перевагу у зниженні витрат палива. До таких транспортних засобів слід віднести дизельні або інші автомобілі, які працюють на більш дешевому виді палива чи використовують його менше на виконання одиниці транспортної роботи. До недавнього часу більш дешевим видом палива був газ, хоча пізніше ціни на газ вирівнялися в порівнянні з іншими видами палива. Незважаючи на це кількість автомобілів, які працюють на газовому паливі, постійно зростає.

Проблема ресурсозбереження є комплексною. При технічному обслуговуванні і ремонті об'єктом ТО і ремонту є автомобіль, а засобами виконання — структурні елементи виробничо-технічної бази автотранспортних підприємств. Як прямі, так і непрямі витрати ресурсів пов'язані з об'єктом обслуговування. Більш надійні і довговічні автомобілі будуть мати більшу періодичність ТО і менше відмов. А ці властивості автомобіль одержує на етапі свого проектування і технологічного втілення рішень конструкторів, тобто на етапі виготовлення. Чим досконаліший автомобіль надходить до сфери експлуатації, тим менші будуть ресурсні витрати на проведення технічного обслуговування і ремонту. Різномасштабний характер має ресурсозбереження і в умовах виконання ТО і ремонту. Тут наслідки роботи з ресурсозбереження визначаються рівнем організації такої роботи, наявністю нормативно-правової бази, обґрунтованістю вибору технологічного процесу на виконання робіт, досконалістю економічних методик у вирішенні питань ресурсозбереження тощо. [2, с.58]

Одночасно зі споживанням природних ресурсів автомобільний транспорт своєю роботою спричиняє негативну дію на природне середовище. Це в найбільшій мірі проявляється на живій природі, в меншій — на мінеральному природному середовищі. Автомобіль є джерелом цілого ряду викидів, які негативно впливають на природне середовище. Серед них домінують відпрацьовані гази, кількість яких і в масовому, і в об'ємному відношенні надзвичайно велика. У цілому розрізняють два методи зниження забруднення навколишнього середовища. Перший — це зниження токсичності відпрацьованих газів, а другий — зменшення обсягів шкідливих викидів.

Література

1. Ресурсозберігаючі та природоохоронні технології на транспорті. Підручник. Електронний ресурс. Режим доступу: http://studopedia.com.ua/1_65483_zm--resursozbezheniya-na-avtomobilnomu-transporti.html
2. Логутова Т.Г. Проблеми ресурсозбереження металургійних підприємств: теоретичні та практичні аспекти: монографія / Т.Г. Логутова, О.В. Полторацька, М.М. Полторацький. — Маріуполь: ДВНЗ «ПГТУ», 2016. — 328с.